

פנסיית גישור לאנשי קבע במסלול פנסיה צוברת: "הסוגיה הבווערת" כיום באיזון משאבים

האקטואר **רועי פולניצר** מתאר בעיה שקשורה למתגרשים צעירים שבני זוגם נמנים על כוחות הביטחון

עדות ראייה או עדות שמיעה. לכן מאחר וכרגע אין בידינו חוזה שמגדיר מהי הזכות של בעלך לפנסיית גישור, מה ייחולם לו ומתי הרי שלא יהיה רציני לערוך כרגע תחשיב שכזה בעלמא".

"אז מה יהיה?!", שאלה אותי האישה. "לדעתי, עוד מעט הזכות לפנסיית גישור של אנשי קבע שבמסלול פנסיה צוברת תיווצר. צה"ל יגיע להסכם עם משרד האוצר על סוגיית פנסיית הגישור של אנשי קבע שבמסלול פנסיה צוברת", עניתי, "כלומר, זה עדיין לא קיים, אבל זה בדרך, יהיה הסכם בסוף ולכן לא ניתן כרגע לבצע חלופה א' (איזון בעין – היוון). זה די דומה למה שפעם היינו עושים על כספי פיצויים עתידיים".

"מה הייתם עושים במקרה של כספי פיצויים עתידיים?", שאלה אותי האישה. "היינו כותבים בחוות הדעת שאם וכאשר הבעל יקבל משהו (בגין אותם כספי פיצויים עתידיים), אז האישה תקבל את חלקה היחסי מכך, לפי יחס השיתוף", עניתי, "כלומר, בעיני כרגע לפחות, במצב הדברים הקיים, סוגיית פנסיית הגישור של אנשי קבע במסלול פנסיה צוברת שטרם פרושו צריכה להיות מטופלת באותו אופן כמו כספי פיצויים עתידיים".

חשוב להבין שבמקרה שתיארתי בכתבה זו, אין לנו האקטוארים, נכון למועד כתיבת שורות אלו, שום דרך לדעת מהי הפנסיה שצה"ל יחליט להעניק לבעל או לאנשי קבע במסלול פנסיה צוברת שטרם פרושו. למשל, צה"ל יכול להציע לבעל לבחור בין סכום חד פעמי היום של 300 אלף ₪ לבין קצבה חודשית של 3,000 ₪ עד גיל 67 וזה יחשב לו כפיצויים. כמובן שהסכומים הללו הם נכס בר-איזון לכל דבר ועניין. הבעיה היא שאנו פשוט לא יודעים כרגע להגיד כיצד צה"ל יטפל בסוגיה הזו בעתיד. פשוט נחכה ונראה.

לסיכום, מאחר שדינה של פנסיית הגישור לאנשי קבע במסלול פנסיה צוברת שטרם פרושו הוא כדן פיצוי שאינו ודאי, הרי שלא ידוע מהו הפיצוי שיוצק לחיילי או לשוטרים אשר יפרשו בפרישה מוקדמת מהצבא/מהמשטרה.

לפיכך, כל שנשאר לנו האקטוארים כרגע הוא רק לקבוע נוסחה עתידית לחישוב חלקה של האישה בפנסיית הגישור שיקבל הבעל, ככל שיקבל.

כמובן שכל האמור לעיל, לגבי בעל שהוא איש קבע במסלול פנסיה צוברת שטרם פרושו מהצבא, חל גם על אישה שהיא אשת הקבע במסלול פנסיה צוברת שטרם פרושה מהצבא.

אעיר רק שבמשטרה נוצרת כרגע בעיה הרבה יותר קשה. במשטרה ישנם מקרים חריגים שבהם שוטרים במסלול פנסיה צוברת שרוצים לפרוש פרישה מוקדמת אבל בגלל שאין למשטרה עדיין הסכם פנסיית גישור מול משרד האוצר לגבי פנסיית גישור לשוטרים שבמסלול פנסיה צוברת אז במשטרה מצאו דרך יצירתית לתת פנסיית גישור: לתת לשוטרים לפרוש פרישה מוקדמת מטעמי בריאות. הבעיה היא שאז כבר לא מדובר בנכס בר-איזון. למה? כי מדובר בפנסיה מוקדמת מטעמי מחלה ששקולה אפקטיבית לפנסיית נכות.

שנכנסו לשירות קבע החל מיום ה-1 בינואר 2004 הגיעו לגיל הפרישה המוקדמת אשר מזכה אותם בפנסיית גישור ועל כן הן הצבא והן המשטרה טרם נדרשו לסוגיה זו.

לאמור- כל אנשי קבע שכיום הם בני 40 ומטה – הם במסלול פנסיה צוברת ועל כן הם כולם "סובלים" מאותה הבעיה (שלא רשום בשום מקום שיש להם זכות לפנסיית גישור) כמו לבעל במקרה שלנו. למעשה הם הראשונים בדור חדש שהצבא והמשטרה לא יודעים כיצד להתמודד איתו לעניין פנסיית הגישור.

"האם יש טעם לבקש מהאקטואר לפנות למופ"ת בבקשה לקבל מהם דו"ח זכויות צבורות שמפרט למה זכאי הגרוש שלי?", שאלה אותי האישה. "מהיכרותי את הסוגיה, אין טעם", עניתי לה, "מופ"ת פשוט יגידו לך שהגרוש שלך לא זכאי לכלום ושהעניין ידון בעת פרישתו בפועל".

"האם פנסיית גישור כשלעצמה היא נכס בר-איזון?", שאלה אותי האישה. "כן", עניתי, "כל זמן שלא מדובר בפנסיית נכות או בפנסיה בגין פרישה מוקדמת מטעמי מחלה/בריאות הרי שמדובר בנכס בר-איזון". חשוב לציין שגם בבנקים קיימת פנסיית גישור, לא של המדינה חלילה אלא של הבנק עצמו. נסביר שכאשר רוצים בבנק להפריש לפנסיה מוקדמת עובד כלשהו אז מקובל לעשות שימוש במנגנון המכונה "חבילת פיצויים מוגדלת".

"אז מה אתה מציע לי לעשות בנידון?", שאלה אותי האישה. "אני מציע לבקש מהאקטואר שלכם פעם אחת לשלוח פסיקתא נוספת חתומה למופ"ת". "במה זה יועיל?", היא שאלה. "מאחר וכרגע מופ"ת טוענים שאין לגרוש שלך זכות לפנסיית גישור", עניתי, "הרי שמטרת הפסיקתא הזו היא להורות להם לרשום בכל זכות עתידית שתקום לגרוש שלך בעתיד בגין פנסיית גישור (בין אם בצורת מענק חד פעמי ובין אם בצורת קצבה חודשית) את זכויותך שנצברו בתקופת השיתוף".

"ופעם שניה", המשכתי, "לשלוח פסיקתא חתומה לגרוש שלך". "לגרוש שלי? מה הוא קשור?", היא שאלה. מאחר ומופ"ת טוענים שלא קמה לגרוש שלך זכות לפנסיית גישור", עניתי, "הרי שמטרת הפסיקתא הזו היא להורות לגרוש שלך שבמידה והוא יקבל בעתיד עם פרישתו המוקדמת מצה"ל פיצוי מסוים בגין פנסיית גישור (בין אם בצורת מענק חד פעמי ובין אם בצורת קצבה חודשית), יהיה עליו להעביר לך מחצית מאותו פיצוי (חד פעמי או מתמשך), בהתאם לנוסחת אקטואר, שהאקטואר שלכם יגבש".

"האם אתה יכול לערוך תחשיב אקטוארי לשווי היום של פנסיית הגישור שהוא יקבל בעתיד?", שאלה אותי האישה. "לצערי", עניתי לה, "בעת הזו, לא ניתן לערוך חישוב שכזה היות ואין לנו כרגע שום מסמך מופ"ת שאומר לנו שהגרוש לך זכאי בכלל למשהו. חשוב להבין שזכות צומחת מכוח חוזה/הסכם ולא מכוח

השבוע הגיעה אליי אישה שמצויה בהליכי גירושין (להלן – הבעל) מאיש קבע בן 40 שטרם פרש מהצבא ומצוי במסלול פנסיה צוברת (להלן – האישה).

האישה סיפרה לי שהאקטואר שמונה לה ולבעל מטעם בית המשפט לצורך ביצוע איזון המשאבים שלהם (להלן – האקטואר) פנה למופ"ת (מנהלת הגמלאות של צה"ל) באמצעות פסיקתא על מנת שמופ"ת ירשמו את זכויותיה בפנסיית הגישור העתידית של הבעל, בהתאם להוראות "החוק לחלוקת חסכון פנסיוני בין בני זוג, התשע"ד – 2014", לפי השיעור להעברה שנצבר בשיתוף.

לטענת האישה, מופ"ת החזירו לאקטואר את הפסיקתא בטענה שלבעל אין זכות לפנסיית גישור הואיל והוא במסלול פנסיה צוברת וכי פנסיית גישור היא נחלתם של מי שבמסלול פנסיה תקציבית.

אז מהי פנסיית גישור? פנסיית גישור היא למעשה פנסיה מוקדמת המשולמת למי שפרש פרישה מוקדמת (גיל הפרישה המוקדמת בצה"ל למשל עומד כיום על 42 עד להגעתו בחיים לגיל הפרישה הקבוע בחוק (67 לגבר ו-65 לאישה) או עד מותו, המוקדם מביניהם. כמובן שפנסיית הגישור משולמת על ידי מעבידו לשעבר (צה"ל במקרה דנן שלפנינו) מתקציבו.

נשאלת השאלה, מה קורה לאחר ההגעה בחיים לגיל הפרישה הקבוע בחוק? עם הגעתם בחיים לגיל הפרישה הקבוע בחוק של אנשי קבע שבמסלול פנסיה תקציבית אשר פרשו בפרישה מוקדמת, פנסיית הגישור תפסיק להיות משולמת להם ובמקומה תתחיל להיות משולמת להם פנסיית הזיקנה. כמובן שפנסיית הגישור משולמת על ידי מעבידו לשעבר (צה"ל במקרה דנן שלפנינו) מתקציבו (והלא הם במסלול של פנסיה תקציבית).

מטרתה של פנסיית הגישור כשמה כן היא, גישור על פני התקופה שבין גיל הפרישה המוקדמת לבין ההגעה בחיים לגיל הפרישה הקבוע בחוק. בארגונים אשר בהם מקובלת פרישה מוקדמת (כגון: צה"ל, משטרה ועוד) נהוגה כאמור פנסיית גישור, כמו גם במקרים בהם ארגונים מארגנים פרישה מרצון (כמו למשל בנקים).

חשוב להסביר כי נכון לכתיבת שורות אלו קיימת בעיה, הן בצבא והן במשטרה, הואיל ואין להם עדיין "דור כזה" שהתחיל לפרוש פרישה מוקדמת ולכן הם לא גיבשו לו הסדר פנסיית גישור. מה פירוש "דור כזה"? נסביר כי הפעם האחרונה שחייל כלשהו נכנס לשירות קבע (כנגד או כקצין) במסלול פנסיה תקציבית הייתה ב-31 בדצמבר 2003 ואותו חייל היה בן 21. מה שאומר שהיום הוא ככל הנראה איש קבע בן 40 וחצי בערך. הווה אומר, שטרם הגיע השלב בצה"ל ובמשטרה שבו אנשי קבע שבמסלול פנסיה צוברת